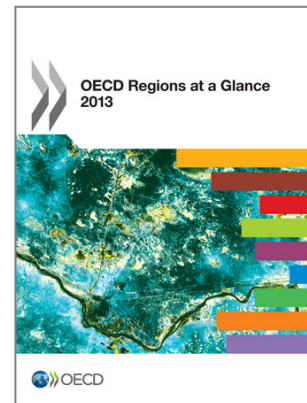

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Regions at a Glance 2013

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/reg_glance-2013-en

Regióny v krajinách OECD 2013

Zhrnutie v slovenčine

Napriek tomu, že sú regióny v popredí záujmu pri vládnych snahách o posilnenie hospodárskeho rastu, zvyšovanie prosperity či zmiernenie nerovností, ekonomická kríza prehĺbila rozdiely v HDP na obyvateľa medzi rozvinutými a chudobnými regiónmi v polovici krajín OECD. Najvýraznejšie prehĺbenie rozdielov medzi 10 % najvýkonnejších regiónov a 10 % najslabších regiónov, konkrétne o viac ako 8 percentuálnych bodov, zaznamenali v Dánsku, Írsku a Slovenskej republike. V krajinách, kde sa regionálne rozdiely naopak zmiernili, to však bolo spôsobené skôr hospodárskym poklesom v najbohatších regiónoch ako lepšími výsledkami najchudobnejších regiónov, s výnimkou Číny a Indie. HDP na obyvateľa v 10 % najvýkonnejších regiónov pokleslo medzi rokmi 2008 a 2010 v troch štvrtinách skúmaných krajín, pričom k najvýraznejšiemu poklesu (12 %) došlo v Kanade a Estónsku.

Regionálne, miestne a iné samosprávy v oblasti OECD sa v roku 2012 podieľali na verejných výdavkoch 40 percentami, pričom konkrétne čísla sú v jednotlivých krajinách veľmi odlišné v závislosti od stupňa federalizácie, regionálnej decentralizácie a finančnej autonómie. Samosprávy v oblasti OECD sú zodpovedné za 72 % priamych verejných investícií a vo federáciách (Belgicko, Kanada, Nemecko, Švajčiarsko a USA) sa často podieľajú aj viac, pretože tu sú celkové čísla súčtom investícií miestnych samospráv a štátov tvoriacich federáciu.

Mestá všetkých veľkostí, najmä veľké mestá, sú kľúčovými prispievateľmi k výkonnosti krajín. 275 metropolitných oblastí v krajinách OECD prispelo v rozmedzí rokov 2000 až 2010 k viac ako polovici HDP vytvoreného v oblasti OECD. Ekonomická kríza však mala obrovský vplyv na pracovný trh tiež v metropolitných oblastiach. Dôsledkom toho bola miera nezamestnanosti v 45 % metropolitných oblastí OECD vyššia ako národný priemer v roku 2012.

Zatiaľ čo metropolitné oblasti predstavujú dôležité jednotky z hľadiska verejnej politiky, ich ekonomické a spoločenské hranice sa zvyčajne nezhodujú s tými administratívnymi. Vo väčšine prípadov sa veľký počet miestnych a regionálnych samospráv podieľa na tvorbe politik v rovnakom meste, pričom sa vydvíhuje výhodné zladenie cieľov naprieč rozličnými inštitúciami.

Aj keď sú medzi regiónmi obrovské rozdiely v hospodárskom raste a iných kritériách úspechu, dokonca v rámci jedinej krajiny, výskum OECD ukazuje, že aj ekonomicky slabé regióny sa môžu stať konkurencieschopnými pri správnej kombinácii politik a za podmienky, že sú skordinované snahy naprieč všetkými úrovňami verejnej správy.

Najdôležitejšie zistenia

Regióny prispievajú k hospodárskemu rastu a prosperite

- Iba 10 % regiónov sa v poslednej dekáde podieľalo v priemere na 39 % celkového nárastu zamestnanosti a 42 % rastu HDP v krajinách OECD.
- Z dôvodu ekonomickej krízy zaznamenala väčšina regiónov od roku 2008 pokles HDP na obyvateľa. Vidiecke regióny pritom v priemere zaznamenali nižší pokles ako mestské regióny, aj

keď sa zdá, že vidiecke regióny majú väčšie ťažkosti s tvorbou pracovných miest počas hospodárskej krízy.

- Regióny OECD charakteristické vysokou mierou zamestnanosti vykazujú taktiež vyšší podiel zamestnaných na čiastočný úväzok, pričom miera zamestnanosti v oblasti čiastočných úväzkov za posledných niekoľko rokov vzrástla. Na zloženie skupiny ľudí pracujúcich na čiastočný úväzok vplyva nielen demografia regiónu, ale aj právna úprava či dostupnosť určitých služieb pre rodiny, ako sú zariadenia poskytujúce starostlivosť o dieťa.
- Približne v 26 % regiónov OECD bolo v roku 2011 zamestnaných menej ako 50 % žien. Regionálne nevýhody z hľadiska zamestnanosti žien sú najvyššie v Izraeli, Taliansku, Slovenskej republike, Španielsku, Turecku a USA.
- Nezamestnanosť mladých je závažným problémom v Grécku, Taliansku, Mexiku, Poľsku, Portugalsku, Slovenskej republike a Španielsku, kde niektoré regióny vykazujú mieru nezamestnanosti mladých ľudí nad 40 %. Obnoveniu národných ekonomík by vo veľkej miere mohlo pomôcť zameranie sa na špecifické podmienky pracovného trhu v týchto regiónoch a prispôbenie politik miestnej situácii.
- Zatiaľ čo priemerná dĺžka života narástla a úmrtnosť novorodencov poklesla za posledných 30 rokov vo všetkých krajinách OECD, významné rozdiely v oboch ukazovateľoch sú stále prítomné medzi regiónmi v Španielsku, Austrálii, Mexiku, USA a Portugalsku a rozdiely v miere úmrtnosti novorodencov vykazujú regióny v Kanade a Slovenskej republike.
- Emisie CO₂ na obyvateľa poklesli medzi rokmi 2005 a 2008 vo väčšine krajín OECD, najmä v Kanade a mimo krajín OECD v Brazílii.

Potreba spolupráce a dosahovania lepších výsledkov s menšími prostriedkami

- Samosprávy OECD sa v roku 2012 podieľali svojimi výdavkami na 17 % HDP, 40 % všetkých verejných výdavkov a 72 % priamych verejných investícií.
- Príjmy z daní tvoria v priemere 45 % príjmov samospráv v oblasti OECD, zatiaľ čo transfery od centrálnych vlád a nadnárodných štruktúr tvoria okolo 38 % príjmov.
- Na konci roku 2012 predstavoval hrubý dlh verejnej správy v oblasti OECD (30 krajín) 113 % HDP, zatiaľ čo dlh samospráv bol 22 % HDP.
- Medzi rokmi 2007 a 2012 výrazne poklesli v oblasti OECD priame investície samospráv na obyvateľa (okolo -7 %), čím sa odzrkadlili škrtý zavedené kvôli znižovaniu rozpočtových deficitov a zachovaniu výdavkov pre sociálne zabezpečenie, zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie. V tom istom období vzrástol hrubý dlh na obyvateľa na úrovni samospráv o 14 %, čo predstavuje nárast približne o 1 000 USD na obyvateľa.
- Čo sa týka rozpočtových a výdavkových rozhodnutí, všetky úrovne verejnej správy musia spolupracovať za súčasnej koordinácie cieľov a politik naprieč štátnou správou a regionálnymi a miestnymi samosprávami.

Metropolitné oblasti ako hnacie motory rastu, trvalo udržateľného rozvoja a sociálnej inklúzie

- Sedemdesiat percent obyvateľstva OECD žije v mestách rôznych veľkostí, pričom metropolitné oblasti sa na obyvateľstve OECD podieľajú 50 %.
- V 16 krajinách OECD bolo v roku 2008 v metropolitných oblastiach udelených 65 % všetkých patentov.
- Kríza mala vplyv i na metropolitné oblasti: miera nezamestnanosti v metropolitných oblastiach vzrástla za posledné štyri roky viac ako v predchádzajúcej dekáde v 26 z 28 posudzovaných krajín OECD.
- Mestá sa v mnohých metropolitných oblastiach rozrastajú rýchlejšie ako obyvateľstvo.
- Metropolitné oblasti sú veľkými spotrebiteľmi energie a producentmi CO₂. V polovici krajín OECD sú však emisie CO₂ na obyvateľa v metropolitných oblastiach nižšie ako v regiónoch s menšou hustotou obyvateľstva.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2013), *OECD Regions at a Glance 2013*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/reg_glance-2013-en